

Görüşler

A D A N A H A L K E V İ

ADANA YÖZME HAVUZU

HAZİRAN

1944

SAYI : 66

Görüşler

ADANA HALKEVİ DERGİSİ

CİLT : 6

HAZİRAN 1944

SAYI 66

GENÇLER!

SİZE GÜVENİYORUZ!

*Ey yüksek yeni nesil !
İstikbal sizsiniz. Cumhuriyeti
biz tesis ettik. Onu ilâ ve idame
edecek sizsiniz.*

Atatürk

Cumhuriyet nesli bugün 20 yaşındadır. Bu nesil, bugün köy enstitüsünde ders görmektedir; bu nesil bugün liseyi yeni bitirmiş, yüksek tahsilini düşünmektedir; bu nesil bugün üniversite sıralarındadır; bu nesil bugün ocağın, örsün ve sapanın başındadır.

Bu genç ve taze nesil, henüz gözlerini dünyaya açmışken, hürriyet ve istiklâl uğrunda bir millet, bir kere daha kan ve kemiklerini döküyor ve serpiyordu.

Zafer... Cumhuriyet... İnkılâp... Altıok...

Gençler! Bunları siz tarihte okudunuz. Fakat ihtiyar tarih pek iyi anlatamaz. Onları babalarınız-

dan, analarınızdan, dede ve ninelerinizden öğreniniz. Onlar size bu milletin nasıl koca devletlerle çarpıştığını, süngü ile merminin nasıl karşılaştığını, kağıt ile motörlü vasıtaların nasıl yarıştığını, çakmaklı tüfekte otomatik tüfeğin nasıl boy ölçüştüğünü size anlatacaklardır. Bu yakın tarihi, sayfalardan değil, eski nesilden öğreniniz. Onlar istiklâli öyle kazandılar; bugün yaşıyorlar; yarın size teslim edeceklerdir.

Gençler !

Yalnız şurasını bir daha hatırlatalım ki, teslim alacağınız Cumhuriyet, bugün sınırları, esasları çizilmiş prensipler dahilindeki Kemalist Cumhuriyet olmalıdır. Her ne suretle karışmış olursa olsun, onun safiyetini, berraklığını ve kutsallığını bozan yabancı unsurları atınız. Binlerce şehit ve gazinin kemik ve kanı üzerinde yükselen bu kıymetli eserin ulviyetini bozanlara ve bozacılara, müsamahakâr davranmayın; nefes aldırmayın

Gençler !

Vazifeleriniz bugünden başlamıştır. 20 yaş... O, ne ateşli yaştır. Çocukluk-luktan kurtuldunuz. Hareketlerinizde daha ziyade şuur ağır basıyor. Artık yarını düşünüyorsunuz; düşünmek zorunda kalmışsınız. Memleket meseleleri ile uğraşmağa başlamak üzeresiniz.

İşte böyle bir yaşta, omuzlarınıza birtakım millî vazifeler düşmektedir.

Tatilinizde, fırsat buldukça köylere koşunuz. Köyü ve köylüyü görünüz. Onunla beraber çalışınız. Köye ve köylüye ininiz demiyorum; bilâkis köye ve köylüye çıkınız. O, sapanı başında, tunç

yüzüle ne kadar asil ve masum bir tiptir. Ona bütün kalbinizi verin; o, size canını, malını, fedaya hazır olur.

Halkevlerine ve halkodalarına koşunuz. Orada size verilecek vazifeler vardır. Millî tesianüdünceli ve temerküz ettiği bu ocağın dokuz kapısından, Cumhuriyet prensiplerini yayın. Bu ocakta yanan meş'aleyi, bütün ruhunuzla ışıklı ve ateşli bulundurunuz.

Okullarda kendinize düşen vazifeleri yerine getiriniz.

Memuriyetinizde, devlet mekanizmasının çarkına muntazam bir hız veriniz.

Ocağınızda her zaman ateş yansın; örsünüzde her an demir dövülsün.

"Ey yüksek yeni nesil ! ,

Atatürk, İnönü ve bütün millet size güvendi ve güveniyor. Bu güvene lâyık olmağa çalışın. İstikbal sizi bekliyor.

Sizler, bizim bütün ümitlerimizi taşıyorsunuz. Geleceğin yeni meselelerini siz halledeceksiniz. Türk Milletini omuzlarınızda taşıyacaksınız.

İnönü

TEVFIK CAN

Osmanlı devrinde

Çukurova ile civarına ait bazı vesikalar

— Geçen Sayıdan Devam —

Şevki BERKER

dan olan ziraat ve hirasete işgal idüp olhavalinin imarına ve beytümali müslimine dahi menfaati azı- me husulüne sebep olacağı emri müberrhen olmağ- la senki mumaileyh.. Zide mecdihusun mütakıym ve mu'temed ve perhizkâr olmanla mübaşir ve ya- nına kâtip tayin olunub mahalline vardıkda taifeyi merkumeyi oldukları Adana ve Tarsus ve Kars ve Sis sancakları dağlarından ehlü ayal ve emvalü eş- ya ve devap ve mevaşilerle kaldırılıp bir ferdi gaybet ve firar eylemamek için etrafını muhafaza eyleyerek nakil ve indirilüp Kars ve Sis sancakla- rında ve Kars Kösteresinde olan hâli ve harabe kura ve çiftliklere iskân ve iyvâ ve her birine ma- hal tayin eyledikten sonra bir ferdi hariç kalma- mak şartıyla mecmuunu malik oldukları ganem ve şütür ve sair resmi alınmak icab eder eşyaları ve baba ve dede ve kendülerinin isimleriyle tahrir ve ziamet ve timar eshabına hasıl kayıt olundukları mahallerine işaret ve yazlak ve kışlakları mahallerini dahi tahrir ve defter ve Türkman cemaatlerine mukayese ile ciap eden rûsumatların vaz'eyleyüb ve taifei mezburerin sakın oldukları mahallerden in- dirilüp iskân olunmaları hususunda tayin olunan muharrir ianete muhtaç olmağla senki veziri mü- şarünileyh ve siz ki mumaileyh voyvodalar siz hu- susu mezburda icab idüp gerek oldukları mahalden kaldırılıp iskân olmalarına ve gerek gaybet ve fi- rar eylememeleri için hıfzı hirasetlerine dikkat ve iktizasına göre muavenet eylemeniz için Divanı hümayun'un tarafından emri şerifim tahriri babında iftiharülümere velekâbir bilfiil baş defterdarım El- haç İbrahim dame ulüvvühu ilâmitmegin imdi sen- ki veziri müşarünileyh ve siz ki miri mumaileyh voyvodalar siz taifesi merkumeyi mübaşiri mumai- leyh marifetiyle sakın oldukları Adana ve Tarsus ve Kars ve Sis sancakları dağlarından ehlü ayal ve emvalü eşya ve devap ve mevaşilerle kaldırub içlerinden bir ferdi firar ve gaybet eylemamek için ve etrafını muhafaza eyleyerek nakil ve indirüb Kars ve Sis sancaklarında ve Kars kösteresinde hâli ve harabe kura ve çiftliklere iskân ve iyvâ ve her birine mahal tayin eyledikten sonra sen ki mü- başiri mumaileyhsin vechi meşruh üzre tayifei mer- kumeden bir ferdi hariç kalmamak şartıyla mecmu-

unu malik oldukları ganem ve şütür ve sair resmi alınmak icab eder eşyaları ve baba dede ve kendü- lerinin isimleriyle yanına kâtip tayin olunan... zide kadri huya tahrir itdirüp ve ziamet ve timar erba- bına merhameten hını tahrirde hasıl kayıt olunan yazularının ikişer katı kendüle tarafı miriden veril- mek üzere taifei merkumenin her biri kangî ziamet ve timare hasıl kayıt olundukları üzerlerine işaret ve yazlak ve kışlakları mahallerin dahi tahrir ve defter ve Türkman cemaatlerine mukayese ile icap iden rûsumatların vaz' ve kemali sadakat ve istika- met üzre itmamı hidmete ihtimamı tam eylemen babında fermanı alışanım sadır olmuştur deyu ya- zılmışdır evahiri Za 1131 (1718) (6)

Vesika V.

Şair Haşmet'in bervechi malikâne mu- tasarrıf olduğu mukataa reayasının yerle- rinde iskân edilmelerine dair.

Karaman Valisi veziri Celil Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Müderresini kiramdan Mevlâna Haşmet (7) zide ilmühunun ber vechi malikâne uhdesinde olan ek- radı Lekvanik mukataası reayası kadimden beru Adana civarında Anazarbe (8) kal'esinde kışlayub

(6) Ahmet Refik, *Türk Aşiretleri*, İst., 1930, s. 162-164.

(7) Haşmet Efendi, suduru izamdan Abbas Efendi'nin oğ- lu ve bu devrin meşhur şairidir. Koca Ragıp Paşa'nın adamlar- ından. Vefatı 1182 (1768) dedir. Matbu divanı ile *Sürname-i Hümayun* namında eserleri vardır. (Ahmet Refik, *Hicri On İkinci asırda İstanbul Hayatı*, İst., 1930, s. 195, No 1)

(8) Anazarbe-Aynzarbe Kozan'ın 25 kilometre cenubunda kale harabaları bulunan eski bir şehir; Roma ve Bizans devirle- rinde bu şehre (Caesarea), (Diocaesarea), (Justinopolis), (Justinianopolis) ve (Zebzus) isimleri verilmiştir. X. asırda (La- Nouvelle Trois-Yeni Trus da denmiştir. Arablar Ayin-Zerbe Ayin Zerbi, Ayin-Vezra, Ayin-Nozer, Ayin-Verze ve Ayin-Ne zur şekillerini kullanmışlardır. Ermeniler Anazrapa ve Avrupa- lılar da (Navarza) demişlerdir. Türkler Anavarza derler (Bk. *Bü- yük Dil Kılavuzu*, III, s. 1920.) Araplar Ana'yı ayn-kaynak ola- rak anlamışlardır. Anazarbe Harun Reşid tarafından iyice tah- kim edildi. Şehir bilâhare X. asırda Hamdanî Hükümdarı Sey- füddavle'nin istihkamları mükemmel bir hale getirmesi yüzün- den çok inkişaf etti (Bk. *İslâm Ansiklopedisi*, tr. tre, Aynzarba maddesi).

ve ol havalide vaki Erceğiz ve Harmancık nam ma- hallerde güz mevsiminde ikamet ve hını fetihten beru vaktü zamanile varup sakın ve malı mirileri muka- taai mezkûre mutasarrıfları tarafından ahzû kabz oluna gelmişken bu esnada beyinlerinde vuku bu lan ihtilâldan naşi dört beş senedenberi zimmetle- rinde müctemi olan malı mirilerini voyvodalarına virmediklerinden maada perakende ve perişan ve mukataai mezkûrenin defterlü reayasından Karnıtlı aşireti Dvelü kazasına firar ve sairleri dahi Adana ve Kayseriye ve Boz Ok ve Sis ve Kars kazala- larında tevattun idüp Likvanik reayasının me'vayı kadimleri olan Anazarbe ve Harmancık'a iskân- ları iyçün yüz yet- miş dört senesi e- vasıtlı Rebiülâhirin- de Adana ve Kay- seriye mutasarrıfla- rına ve Boz Ok Sancağı mütesellimi ne ve saire hitaben sadır olan emri şe- rifim mucibince zik rolunan Karnıtlı ek- radı sevahil tarafına gitmek üzre iken sen ki veziri müşaruni- leyhsin Raka'dan e- yaleti Karamana ge- lür iken üzerlerin- den geleceğini Deve- lü oğlu Ahmet nam şakiy haber aldığı gibi mezburlara at ve kürek ve kılıç virup salıvmeyüb cemaati mezburerin ol havalide durması ibadullaha muzır olup sevahile sevkü itan- ları lâzım ve mühim olduğu mübaşir tarafından bu defa deri aliyye ilâm ve sen bu hılâlde Develü üzerinden mürur üzre olacağı melhuz olmağla mu- kaddemâ sadır olan emri şerifim mucibince Kar- nıtlı ekradını mübaşiri marifetiyle bulundukları ma- hallerden bieyyi halin kaldırub me'vayı kadimleri olan Anazarbe ve Erceğiz dağı ve Harmancık nam sevahile sevkü nakil ve iskân itdürüp teallül ve muhalefet ve ahardan bir ferde mümanaat itdirmeyüb mazmunu emri şerifimin infaz ve icrasına zi- yade ihtimam ve dikkat ve eğer aşireti mezbure halkı me'vayı kadimleri olan sevahile gitmekde inad ve ısrar iderlerse heyeti mecmualarile kaldırılıp Pa'kaya iskân veyahut Kıbrıs ceziresine naklû itan olunacaklarını aşireti mezbure söz sahiplerine ba- dettefhim vettehdid keyfiyetlerini deri aliyyeme ar- zu ilâma mübaderet eylemen babında Fi evahiri Za 1175 (1761) (9).

(9) Ahmet Refik, *Hicri On İkinci asırda İstanbul Hayatı*, İst., 1930 s. 195-196.

Vesika VI.

Tacirli Cemaatinin Kıllu Cemaatine hü- cum ettiğine dair.

Ayıntab ve Elbistan voyvodalarına ve Meraşda Zülkadir oğulları ve Bayezid oğlu Seyyid İbrahim ve No'man ve Abdülfettah oğlu ve Küpeli oğlu ve Elbistan ve Kars sancağında Kök Veli oğlu ve Emin oğlu ve Kerim oğlu Zide Kadirhüme hüküm ki

Hala A d a n a Beylerbeyisi Meh- med Paşa damet maalihü tarafından bu defa deri aliyye- me gelen kâğıdla- rında Raka iskânın- dan Receblü Afsarı ve ifrazı Zülkadriyye cemaatlerinden Tacirli eşkiyasını müttefikane beş yüz mikdarı süvarisiyle Sis sancağından sa- kin mukataai miri- yeden Kıllu cemaati aklamından Zeyneb- lü ve Bozdoğan a- şiretleri reayaları üzerlerine hücum ve hanelerin basub sek- sen bin gurusluk devap ve mevaşile- rin nehbü garret ve ricali malumelerin- den Kara Nebi oğ-

lunu ve onbeş nefer ademlerini katleylediklerinde ve şenai merkumenin vukuu akibinde maktulünü mezkurenin eytam ve vereseleri mirimiranı mumai- leyhe teşekki ve tezallümü hal eylediklerin tahrir eylemiş Aşairi merkume kuttai taryık ve lûsus ma- kulesinden olub te'dip ve güşmallarile emvali mağ- subenin tahsilî ve eshabına reddi zımında ihkakı hak olunmak matlumu mülûkanem olmakdan naşi hidmeti merkumenin rû'yet ve tediyesi başka emri şerifimle eğerci mirimiranı mumaiyleyhe ihale ve ten- bih olunup ancak eşkiyayı merkumenin ahzû te'dip lerine şüru ve mübaşeret olundukda evvel heharda Eyaleti Meraşda vaki Enderun ve Zamantı ve Kök- sun ve Elbistan nahiyeleri dahilinde yaylaklarına doğru firar edecekleri zahir ve bu suretde temşiyeti meram ancak memur ve ma'berlerinin gereği gi- bi seddü muhafaza ile hasıl olacağı bedihi ve ba- hir olduğuna binaen size varid olan buyrudı mucibince amel ve hareket ile eşkiyayı mermumenin ve- sair lûsusu meşhurenin ahzû idamına ve makar ve yollarının seddü bendine ve etrafı eknaflarının

— DEVAMI 11 nci SAYFADA —

MARS'I

Defne Dallarile Boğalım

1 – Harp kararı, sinirlerin tamamile bozulduğu bir anda verilir. (X)

Nureddin ÜNEN

Âlimlere göre, harp kararı dimağın normal bir zamanında değil, sinirlerin kopacak derecede gerildiği bir anda verilir. Harplerde mantıkî bir sebep araştırılan tarih, nihayet bir lâf yığınınından ve gülünç neticelerden başka bir şey bulamamıştır.

Harplerin, mümtaz bir zümre tarafından hazırlanmış ve idare edilmiş olması, bize insan zekâsının eseri olduğu kanaatini vermekte ise de hakikatte hâkim olan, akıldan gayri kuvvetlerdir. İşte asıl zorlukta buradadır. Eğer harplerde, aklın izi bulunsaydı, aynı akıl bize daha makul olan sulhu ihsan ederdi.

Harp zekâ eseri değildir. İlimde, fende, sanatta harikalar yaratacak derecede inkişaf eden insan zekâsından, hâlâ daha, hayvanî bir boğuşma olan savaşı (hem de gündün güne hunharlaştırarak) muhafaza etmesi beklenemez.

Kant der ki: " Akıl bize reddi kabil olmiyan bir hitabede bulunmaktadır. Akıl bize bir gün sulh tahakkuk edecekmiş gibi hareket etmek lâzım geldiğini söyler. Ona işte bu aittir.

Harp, hissin eseridir. Hâkim his diğer hisleri yok eder. Kin hissi galip geldiği takdirde harp çıkar. Bu günkü iktisadî savaşlarda da biyolojik his hâkimdir. İşte her hangi bir hissin fazlasiyle kuvvet kazanması mistik kudreti yaratır. Hepsine hâkim olan mysitique kudretin önüne geçemiyen veya bu tesirle hareket ettiklerini bilemeyen insanlar, harbi " takdiri ilahî " ye atfetmek suretiyle işin içinden sıynliveriyorlar. Dün dinî misitiizimle döğüşenler, bu gün siyasî misitiizimle vuruşmaktadırlar. Bu sırî kuvvetlerin eseridir. Sırî kanaatler de telkinle sirayet eder. Ne akıl ne muhakeme hattâ ne de his bunun önüne geçemez.

(X) Gustav Le Bon'a göre

Sırî kuvvetle hareket edende, hareketinin fenalığını idrak edecek bir muhakeme bulunmaz. Mukaddes bildiği bir dava uğrunda acıma hissi dahi ölmüştür. Her ne tarz itikat olursa olursa olsun bu itikadın tesiri altında olanlar en yakınlarını bile öldürmekten çekinmezler. İtikatın verdiği his hakikat sanılır. Herkes hakikatperest olmak ister. Fakat harplerde ölen ve öldürülen, hakikattir. Halbuki harpler, hakikat uğruna yapılıyor sanılır. Vaktiyle yahudilerin, arapların, din uğruna bu kuvvetle hareketleri ne ise, Fransız ihtilâl harpleri, dün ve bugün de Cermenlerin ırkçılık siyasetiyle yani, Allah tarafından yeni nizama memur edildikleri iddiasıyla atıldıkları mücadele odur..

Dinî, içtimai, siyasi, iktisadî baha nelerle, hakikatta ise hepsi de sırî olan bir kuvvetle mücadeleye atılan zümreleri durdurmak için, akıl ve mantık değil, aynı kuvvetler kullanılmalıdır.

2 – Büyük hatalar çok defa manevî vicdanın mahsûlüdür.

Gene âlimlere göre, sırî itikat, zihni sirayetle maşerî mantika tahavvül ederek harplerin zuhuru-sebebi olur. Hissî ve sırî kuvvetlerdeki şursuzluğu ferdin muhakeme etmemiz mümkün olabiliyor. Nitekim ben bu satırları soğukkanlılıkla yazabiliyorum. Fakat yarın bir çığır açılır her hangi bir komşumuza saldırmak arzusu uyansa' kalem tutan bu ellerim silâh taşımağı bir vazife bilecek, ömrümde bir tavuk kesmeğe kıyamazken benim gibi arkasından ağlanacak bedbaht yakınları olan düşmanlarımdan mümkün olabildiğini öldürmek ihtirâsiyle tutuşacağım. Sağ kalırsam harp meydanındaki ölümler âleminden alacağım zevkle destanlar düzeceğim. Kanlı topraklarda kol/bacak ve beyni yerlere dö-

külmüş kafalar, birbirine karışmış kalpler, ciğerler. ve bütün bunların kimyevî teamülünden hasıl olan pis kokuya rağmen burnumu tıkayarak, bütün bu vahşeti ürpermeden seyredebileceğim. Bana bu kabiliyeti ferdi değil, maşerî hissim verecektir.

Ahşılan hayata intibak insanlığın vasfıdır. İsterse bu muhit, ölüm kusan bir harp meydanı olsun burada tekerrür eden, itiyat haline gelen ölümler, yaralanmalar, kan tufanı, cesaret yaratan bir itiyattır. Kuş tüyü bir yatak nasıl rehaveti artırır, harp meydanı da şecaati besler. Günlük hayatımızda bile bizi idare eden maşerî vicdandır. Cemiyet içinde zekâmızın alçaldığını, ancak yalnız kaldığımız zaman anlarız.

Dinlerin inkişafında, siyasî ihtilâllerde, harplerin zuhurunda bir ferdin içtihadı umuma mal olur. O rehber de kendisini cemiyetini maşerî mantıkına kaptırır. O kadar ki maşerî kanaat esas mevzu hilâfına da tecelli etse, bu cereyana uymağa ve önderlik etmeğe mecbur kalır. Nitekim terörü isteyen Danton, lağvını istediği zaman idam edilmişti.

Maşerî vicdanın esiri olmağın yegâne sebep onun şiddetli, seri ve müteharrik bir karakterde bulunması neticesidir. Bu sebepten düşünmeğe vakit bulamayız. Cemiyete idesini telkin eden lider dahi, bir an gelir ki, bu süratle bulaşan idenin akışına, bilmiyerek sürüklenir. O kadar ki, başladığı işi yarı yolda kendisi dahi bırakamaz. Cemiyetle liderin ruhu yekdiğerini tamamlar. Cemiyete telkin eden, daima lider değildir. Dinî, millî ruh da maşerî bir vicdan yaratabilir. Ekseriyetle liderler bu ruhu istismar ederler. Mevcut davayı tekrar ve tasdik suretiyle cemiyete sirayete ettiren bu liderlerin kitleden farkı, davayı ihdas etmiş olmaktan ziyade, herkesten fazla benimsemiş bulunmalarından ibarettir. Zaten hükümet idaresi sanatı, maşerî hislerden, içtihatlar ibda etmektir. Esasen umumî arzuya aykırı iddialara kalkışan bir adamın liderliği mümkün olamaz, mahaza lider mevkiini tahkimden sonra yavaş yavaş halkı avlamak suretiyle başladığı şekilden yan çizebilir.

Seciyesine iradesiyle hâkim olabilen ferdler, en olgun tiplerdir fakat bunlar dahi bulundukları cemiyet içinde kollektif vicdanla küçülmek yani cemiyet ruhu içinde ferdî ruhunu kaybederek vasatlaşmak isturârında kalırlar. Bunun içindir ki en akıllı insanların bile harple uğraştıkları görülür. Nitekim 1870 de ne Fransa imparatoru ne de Prusya kralı harbi arzu etmedikleri ve önlemeğe çalıştıkları halde, umumî efkâra uymak zorunda kalmışlardır. Harbi kalben arzu etmiyen diplomatlar da korkak hissinin verdirmemek için harbi tacil etmişlerdir.

Hasıl cemiyetlerde orta zekâ, ifrat, intibah ka-

biliyeti, ani tehevvrler liderlere körü körüne itaat hisleri bulundukça ve eğer o lider de muhteris bir kimse ise harplerin önüne geçmek imkânsızdır.

3 – Millî ruh maşerî vicdanın esaretinden kurtarılmalıdır.

Ölmiyen ruh, millî ruhtur. Ferdî ruh ferdle beraber kaybolur. Köklerini mazinin derinliklerine salan millî ruh, çok uzak istikballere kadar filizlenir. Gonca verir. O da cemiyet ruhu, yani maşerî ruhtur. Esasından hiçbir şey kaybetmez. Yabancı medeniyetleri bile tadil ederek alır. Muhafazakârdır. İtiyatlarını kolay kolay terkedemez. Harp de muayyen sebepler tahtında itiyat haline gelmiş bir müessese olduğuna göre, millî ruhun kolay kolay ve anî olarak ondan azade kalması imkânsızdır.

Kendini düşünmeğe vakit bulabilen ruh, hodgâmdır. Fakat millî ruh maşerî vicdanla hareket ettiğinden, diğergâm fedakâr ve kahramandır.

Harplerin şuurulu olanları, ancak müdafaa maksadiyle yapılanlardır. İstiklâl ve şeref söz gelişi edildiği zamanlarda insan ferdin de düşünse harbi kabul eder ve bu doğru bir hareket olur.

• Harp görenek eseri midir?

Harp, bazılarının iddiası gibi analojinin değil, sinirin eseridir. Hayat analoji ile kaim olsaydı, tekamül imkânsız kalırdı. Şüphesiz her müessese " eski " den ilham almıştır. Hattâ " eski " nin mükemmelleşmiş şeklidir. Fakat bir an gelir ki iptidai esaslarla mükemmel şekiller arasında hiç bir benzerlik görülemez. İşte bu " medeniyet " dir. Harp de eskiyi bir taklit olmaktan ziyade, ezeli anlaşmazlıkları hal için yeni usullerin henüz keşfedilmemiş olması demektir. eski ve yeni ihtilâllardaki sebepler elan aynı mahiyettedir. Her ne kadar cediti maymun ise de insan, mukallitlikte, her halde bu derece budala bir maymun cinsinden türememiştir.

Dünyada her şeyin bir başlangıcı vardır. Yani bugün mevcut olan en eski şeylerin dahi vaktiyle var olmadığını hakikattir. Bu gün ve yarın da mazi ile alâkası bulunmiyan ibdalar hasıl olacaktır. Ve belki bu keşif ibda, ihtira ve icadlardan biri de sonsuz bir barışı temine yarıyacaktır. Harplerin nasıl mebedi varsa, yani dünya ve hayat harp ederek yaratılmamışsa, bir de sonsuz bir sulh devresinin başlaması mümkün olacaktır. İşte beşeriyetin gayesi, böyle hayırlı bir başlangıca ulaşmak olmalıdır.

Keşke insan analoji ile hareket etseydi, bundaki uğursuz tarafların önüne zekâ ve mantıkla geçmek kabil olurdu.

Mahaza itiyadın rolü inkâr edilemez. Muzir ol-
duğu bilindiği halde sigarayı terkedemiyen bir fert
gibi, cemiyetler de harpten müstağni kalamıyorlar.
Alışılan hayata ünsiyet, insanlığın vafsidir. Fakat
insan iradesi, kötü alışkanlıkları kırarak kadar üs-
tün olmalıdır.

4- Harpler, seciyenin, he-
nüz İnsanî bir vasfa bürüne-
mediğini göstermektedir.

İnsanlığın, başlangıçtaki esas cevherini muhafa-
za etmekle beraber uzun asırlarla değişen muhitin
de tesirinde kalarak bugünkü şekli aldığı muhak-
kaktır. Yani ne zaman ve muhitin tesirinden, ne
de maziden kalma unsurlardan sıyrılabilmektedir.

Seciyenin teşekkülünde his ve zekâ aynı hiz-
meti görürler, fakat seciye daha ziyade zekânın
inkışaf etmediği devirlerde, yani hissin hâkim bu-
lunduğu çok uzak bir mazide teşekkül etmiş bulun-
duğundan, daha ziyade hislerin tesiri altındadır.
Bunun içindir ki, harbin ihdası anında karakter üze-
rinde aklâselimin rolü pek hükümsüz kalmaktadır.
Medeniyetin bu derece olgunlaşmasına rağmen, ib-
tidai bir müessese olan harbin, daha büyük bir a-
zamette yaşamasındaki hikmet budur.

Seciye muhite göre mahiyetini değiştirir. Fa-
kat mevzu cevherini tamamen kaybedemez. Muhit
tahavvülünün seciye tesiri şundan bellidir. Normal
hayatta orta kabiliyetli bir adamın, fevkalâde hal-
lerde bizi hayretlere düşürecek derecede bir kah-
ramanlığa veya her hangi bir muvaffakiyetine şa-
hit olabiliriz. Terbiyeli bir cemiyet adamının, gü-
nün birinde ruhunda gizlenen irsi barbarlığın tesiri-
le, bir cinayet işlediğini işitiriz. Her hangi bir ha-
dise onun seciyesini uyandırmış, esas istidadına
zemin hazırlamıştır. Fertlerin hakiki seciyele, dai-
ma bütün çıplaklığıyla keşfedilemez. İnsanların iki
şahsiyeti vardır. Türkçede " Torbadaki yüzünü çı-
karttı ", derler.

Poker salonundan danslı çaylardan güzel ve
narın kadınların kollarından sıyrılıp silâhını omuzlu-
yarak, cepheye, ölmeğe ve öldürmeğe koşan, kana
susayan bir insanın bu iki çeşit hayatı arasında ne
mutlak bir tezat var. Salon adamı kibardır. Bu ki-
bar insanın cepheye nasıl barbarlaşabildiği tetkike
değer. Halim, selim gördükleri Abdulhamidi, bu gö-
rünüşe aldanarak tahta çıkartan Midhat Paşalar,
istibdadın ilk kurbanı olmamış mıydı? Kavimlerde
de fertler gibi seciye farkı vardır. Aynı kavimden
olanların bile yekdiğerinden uzak mesafede bulun-
maları yani muhit ve hadiselerdeki farklar seciye-
de ayrılığa sebep olur. İki kardeşin dahi mutlaka
aynı karakterde bulunmadıkları görülür. Bir aile
muhitinde tesirler muhtelif ise, meselâ, ebeveyn bi-
rine daha müşfik diğerine daha gaddarca hareket
ediyorsa, şefkat görenin şımarması diğerinin de

Kuşlarla beraber uyanırsanız ?

Bir kuş uçar göklerin maviliğinde,
Suzulur üstünden ufukların.
Nurdan birer basamak şimdi şafaklar,
Bu an saf rüyasına benzer çocukların.

Çözülen bir sır gibi sona ermekte gece,
Sabahlar bekliyor ufku ardında bizi
Artık gökler tılsımlı değil
Açınız; güneş öpmekten perdenizi
Açınız, şafak dolsun - pencerenizi

Ref ref bir kuş uçar şafakta;
Bu ses kanat sesidir,
Açınız, umitler gelecek size,
Şafaklardan etek dolusu;
Yalnız, kuşlarla beraber uyanırsanız?

Sabri DİL

HUMMA

Bitmesin Tanrım, bitmesin yaşamak!
Umuttur yeşeren bu yapraklarda.
Hazdan sarhoştur insan ve toprak
Saadet bir şarkı dudaklarda.

Gölgesine sığındığım defne dalından
Eski rüzgârı esiyor sulhun;
Bir yol geçiyor hafızamdan
Yeşil günler boyunca uzun..

Kim bilecek yaşadığımı Tanrım?
Kim inanacak kara sevdama?..
Bir gün toprak olur yastığım
Ve dinler alnımdaki humma..

Hasan ŞİMŞEK

kıskanç olması mümkündür. Hülâsa hakiki bir in-
sanlık seviyesi ancak (ezeldenberi yoldaşlık eden
fakat hiç bir zaman anlaşılmayan) zekâ ile hissin
el ele vermesiyle teşekkül edebilir. Yahut da, ze-
kânın hisse galebe edebildiği gün, daha mantıklı
bir seciyenin teşekkülü mümkün olabilir. Bu dilek-
lerin husulü imkânsız ise, daha bir çok yüzyıllar
bekliyeceğiz. Taki dimağlarımızdaki en eski hatıra-
ların son izleri silininceye kadar!..

ÇANAKKALE
Nurettin ÜNEN

KİTAPLAR ARASINDA

"SEBİL VE GÜVERCİNLER,"

Şükrü Enis REGÜ

Yedi Meşale gurubunun bugün yalnız şiirle uğ-
raşan biricik şairi Ziya Osman Saba 1928 yılından
1943 e kadar yazdığı şiirlerini " SEBİL VE GÜ-
VERCİNLER " (*) ismi altında küçük bir ciltte top-
lamış bulunuyor.

Bu eser hakkında bir şeyler yazmak için ne
vakit elime kalemi aldıysam bir türlü muvaffak ola-
madım. Çünkü bu kitap hakkında çok şeyler söy-
lendi ve yazıldı. Belki benim söyleyeceklerim de
bunları tekrar etmekten başka bir şey olmayacak-
tı. Fakat bütün bunlara rağmen bu güzel ve de-
ğerli esere karşı olan sevgimi yazmaktan kendimi
alamadım.

Ziya Osman Saba'nın şiirlerini ta mektep sıra-
larında iken takip eder, onun her şiirinde bir ço-
cuk masumiyeti ve bir genç kız hassasiyeti görür-
düm.

Ziya Osman Saba bütün şiirlerinde maziye ara-
yan, ölümlerin dünyasını özleyen, insanları ve tabi-
atı seven, Allaha inanan bir şair olmaak karşımıza
çıkıyor. O, duygularını samimi bir şekilde, kendine
has ve pürüzsüz bir şiir dili ile söylemesini biliyor

Şu fakir mahallede bir göz evim olsaydı,
Nasıl sevinç içinde çıkardım şu yokluğu.
Arkadaşlık ederdi yolda ihtiyar komşu
Nasıl hafif gelirdi eve taşındıklarım.
Kapıyı ben çalmadan açtırdı karım
Her akşam tekrarladım onun güzel adını.
Boynuma atılarak " Baba " derdi çocuğum
Onu göğsüme basıp cevap verirdim: Yavrum.

Şurası muhakkak ki Ziya Osman Saba çok
hassas ve ince bir şair. Onun şiirlerinde sadelik
berraklık, sessizlik daima ön plândadır.

Sizleri göreceğim geldi, iyi insanlar
Hür gemiciler, deniz.. Yollar ve çen çarkıcılar,
Masal şehzadeleri, tarihte kahramanlar.

Ve yahut:

Bir zamanlar oturduğum şu sokak
Güzel isimli apartmanlar,
Sevinçle uyandığım sabahlar,
Taze gazetemi aldığım
Evimin kapısını çaldığım
O mübarek akşamlar.

Saba, onbeş yıla yakın bir zamandan beri şiir

yazmasına rağmen hiç değişmemiş, hep aynı motif-
leri ve mevzuları işlemiştir. Son yıllarda yazdığı
şiirlerinde şekil serbestiyeti görülüyorsa da ruh ge-
ne eski şiirlerindeki ruhtur. Şairin hep aynı temleri
bir çok defalar tekrar etmesi belki onun inandığı
ve sevdiği şeylere sadık kalışından ileri geliyordur.
Aşağıdaki mısralar şairin muhtelif tarihlerde yazdı-
ğı şiirlerden alınmıştır:

Ölümler özlemesiz olur muyum dünyanızı
Aranıza karışmış annem var, babam var.

Benim de bir anne üstüme titrer
Babam benimle iftihar ederdi.

Babam, annem, evimiz bahçem çitlenbüklerim
Sizler rüyamıydınız, sizler yaşadınız mı?

Beni hep kucağına alıyorsun büyük babam
Karyolamın başında masal söylüyor dadım

Her şeyin , her şeyin ötesi.. Bitmez davet
Ey, ölümlerimin yaşadığı memleket.

Ziya Osman Saba şiirlerinde mısra estetiğinden
ziyade bütün güzelliğine önem veriyor. Zaten he-
pimizin sevdiği şiirler bütün güzelliğini taşıyan şiir-
ler değil midir? Fakat buna rağmen şair mısra es-
tetiğini ihmal etmiyor? Aşağıya aldığım " Sabah ",
adlı şu şiirde hep mısra estetiği hem de bütün gü-
zelliği vardır.

Sükân dolu gecene rabbim doymadık henüz
Sabahınla her rüya yine kalacak yarı.
Köşede elbiseler, kaygımız, üzüntümüz
Çiğnemek yeni baştan aynı kaldırımları

İlk tramvay çanları işitilir uzaktan
Bu sesle dertlerimiz birer birer ayılır.
Ufku karanlığında beliren bir çatlağın
Sarı bir duman gibi sabah şekre yayılır.

Ve bizler daha sessiz daha bezgin her günden
Seyrederiz her sabah bakınarak yukarı
Evler, apartmanlar, minareler üstünden
Uzak, uzak yollara süzülen bulutları.

Şurasını kesin olarak söyleyelim ki Ziya Os-
man Saba, öz ve gerçek şiiri bulmuş bir şairdir.
Bazı genç sairler gibi " Yenilik ", i garabette ara-
maması sanatını bir propaganda vasıtası olarak kul-
lanmaması onun en büyük meziyetleri arnsındadır.

" Sebül ve Güvercinler ", şairini bütün kalbim-
le kutlarım.

YAĞMUR'dan

— IX —

AŞK ŞARKISI

Belki akşam olmuştur sevgilim
Yaşamak iyi günlere kalmıştır.
Rüzgâr müjdelere halinde dallara
Sütbeyaz kokular salmıştır.
Belki gece olmuştur sevgilim:
Beklemek vakti geçmiştir
Ay doğmuştur bahçemizin üstüne.
Belki sabah olmuştur sevgilim
Giyinmiştir sabahlığını mahmur evler
Penceremizden uzanmıştır mevsim.

Bilinmez belki de bir veda saatinde
Sen de benim olmuşsundur.

— X —

Gecenin en güzel saati için

En güzel saatindeyiz gecenin,
Kapıları açabilir rahatlık.
Ziyafeti başlayabilir çiçeklerin
Delikanlılar gerdeğe girebilir
Beşiklere belenebilir bebekler.

En mesut anındayız gecenin,
Mehtaba karşı şarkı söylenebilir,
Örkek gölgeler geçebilir sokaktan,
Ve bu dilsiz güzellik içinde anneciğim
İnsan allaha inanabilir.

Şükrü Enis REGÜ

Bu Cenup Şehrinde

Memleketim olan bu cenup şehrinde
Aşkın en ilâhisi doğar
Daracık eğri sokaklara bakan
kapıların arkasında
Aşkın allahı susmuş bekler.

Y. AYDOĞMUŞ

ADANA

Ayrıları yıllar geçti aradan,
Yine hatırıma geldin Adana..
Yadellere attı beni yarada,
Gurbette bağrımı deldin Adana.

Neler çektim daha şu genç yaşımda,
Bir vefa görmedim öz kardaşımda.
Kederden ağaran dertli başımda,
Serin, serin esen yeldin Adana..

Çok gurbet gezdim de, ağlamaz oldum,
Bağrıma taş bastım, dağlamaz oldum,
Senden sonra çöşüp çağlamaz oldum
Damarımda taşan seldin Adana..

Seninle şu anda bak başboşayım,
Seyhan Ceyhan gibi çöşüp taşıyım,
Senden uzaklarda nasıl yaşayım..
Beni yadellere çeldin Adana.

Sarıkomış

Osman SÜMER

BABAMIN ÖĞÜDÜ

Okşiyarak saçımı bana babam er dedi.
Gündüze kat geceyi hedefine er dedi.
Millet için yaşayan, vatan için ölen ol,
Ecdadın gibi sen de bu yollardan yolcu ol!
Bu yol ki bir hak yolu şeref ve şan yoludur.
Bu yolun yolcuları ululardan uludur.
Beslediğin gökkırat cephelerde kişnesin,
Cephelerde yükselsin dağ cıalatan gür sesin!
Seni yalnız bir anan değil, tarihler ansın,
Kanın orda dökülsün, göztün orda kapansın!
Destanını zamanlar zamanlara taşıtsın,
Sen cihanla boy ölçtün, cihan ile yaşıtsın!
Girme sakın toprağa, mukaddes kalplerde yat;
ATAN gibi bir devir, ve bir mucize yarat
Ki ATA'nın evlâdı olduğunu ispat et..
(Asil kanda mevcuttur muhtaç olduğun kudret!..)
Şu paslanan süngünlü düşman kanlariyle yu,
Milletine borcunu öde de öyle uyu..

Erişmeden ölürsem bu mukaddes ülküme
Lâyık insan olamam milletime mülküne.
İşte benim o zaman gözümü kuzgun oysun
Cesaretimi mezara koyan lânetle koysun!..

Hasan TURAN

Düzici Köy Enstitüsü

KÖY NOTLARI

— Geçen Sayıdan Devam —

— KARACAOĞLAN DİYARINDA —

Y. DOĞUDANDOĞAN

Yanık halk şairi Karacaoğlan bu köye komşu
„Göğceli, köyünden olduğu söylenir. Buraların ta-
biat güzelliği, insanda öyle hisler uyandırıyor ki;
gerçekten bu toprakların Karacaoğlan'ın otağı ol-
duğuna inandırıyor. Havasında, suyunda, ağaçların-
da, dağlarında plâtonik bir aşkın yankıları var..

Şırıltılarla akan sular,
" Alyanaklar domur domur terlemiş,
Rahmetin güllere yağdığı gibi.. ..
Ve ormanların koynunda hisirdiyan rüzgâr,

" Gökyüzünde tüten olsam,
Yerzünde biten olsam,
Al benekli keten olsam
Yar beline sarsa beni.. ..

misralarını mırıldamakta ve tabiat ezeli bir ahenk-
çinlemektedir.

İşte Belenköyde çeşitli hislerle ruhu doduran
böyle bir sır var..

O gece aynı köyden olan kiracımız Ali ağanın
misafiri olduk. Akşam köylüler akın akın " Hoş
geldin .. e geldiler. Misafiri olduğumuz ev halkı da
ve köylülerde Türkün en kıymetli hasleti " Misafir-
perverliğin .. göz yaşartan şeklini gördük.

Konuşmamız " Daha.. Daha... .. hal hatır so-
ruşturmadan sonra ekim ve toprak konularına inti-
kal etti. Halk az verimli topraklarına candan bağlı.
Bununla beraber küçük çapta çobanlık ve hayvan-
cılıkları da var. Toprak, tarla sözleri arasında da-
var, koyun kelimeleri de aynı tonda çıkıyor..

Öğretmen arkadaşın anlattığına göre köyde
okumaya karşı sönmeyen bir heves varmış. Bir kaç
talebesinin Köy Enstitüsüne gitmek için okulu bi-
tirmeyi sabırsızlıkla beklediklerini haklı bir sevinç-

le söylüyor.

Ertesi sabah kalplerimiz dolu dolu Belenköy
den ayrılıyor. Yolumuz " Maran .. beline doğru
yükselmektedir. İki gündenberi esen poyraz, vâdide
hafiflemişken rakımların artışıyla şiddetlenmektedir.
Sırtlardaki bağ harabeleri içinden geçmekteyiz. Ki-
racımız, buraların Kozan halkının olduğunu ve vak-
tiyle gayet mamur bulunduğunu anlatıyor. Buraları
Kozanlıların yaylağıymış. Yokuşun başındaki çadır
yurtları, yıkık haymalar da onların oturdukları yer-
lermiş. Buraların havasını, suyunu överken:

— Hattâ, diyor, buraya radyo bile getiriyorlar..

Böylece fennin topraklarına ayak basışına ade-
ta gururlanıyor.

Maran belini aşınca aykırı — düz — bir yol-
dan sonra dar bir vadiye vardık. Bu vadideki kan-
sulariyle beslenen dereyi kâh sağ, kâh sol sahilin-
den takibe başladık. Çınar ve karaağaçların uğul-
damasına rağmen rüzgâr tesirini kaybetti. Dağların
tepesini yalayıp geçtiği halde aşağılara inemiyor.
" Çini sekisi .. denilen bu vadide bir müddet iler-
ledikten sonra yolumuz doğuya döndü ve başka
bir vadiye girdi. Değirmenderesi çayının tahta köp-
rüsünü geçerek Karakolun önünde durduk. Karşı-
mızda güler güzlü bir Onbaşı elimizi sıkıyor. Kara-
kol komutanı Ali Onbaşı..

Biraz ısınmak üzere girdiğimiz karakoldan On-
başı bizi bir türlü bırakmadı.

— Bozbelen belinden bu havada geçmeye im-
kân yok ! Nehir boyunu takip eden " Sarmısaklı ..
yolundan da yüklü hayvan geçmez. Ancak yarın
hava düzelirse sizi bir kaç köylü ile göndeririz di-
yerek o geceyi karakolda geçirmeye razı etti.

Onbaşının odasına eşyalarını yerleştirdikten sonra bir aralık koğuşa girdim. Orada iki köylü ile jandarmalar sohbet ediyorlardı. Bu köylülerden biri sağlam bedeni, kuvvetli nikbinliğiyle her zorluğa meydan okuyan bir tiptendi. Köstül Ali denilen bu ellilik köylü, yirmilik bir delikanlı enerji ve neşesine malik.

Hoşsohbet Ali ağa, tok ve tatlı sözlerle yorgunluğumuzu unutturdu. Atasözleri, nükteler ve aynı besteye söylediği beyitler, şarkılarla içli bir halk şairi gibi konuşuyor. Kendisine bir âşık —şair— olup olmadığını sorduğumda; gayet mütevazî bir tavırla:

— Bir âşık değil; âşık dostuyum dedi.

Bunun üzerine büsbütün coştı. Türküler, tekerlemeler birbirini takip etti. Ekserisi Karacaoğlan'dan olan türkülerin yanında başka mahlûslar taşıyanları da var. Bilhassa bu şarkılar dikkatimi çektiği için sordum. Kozaroglu zamanında bu havallide yaşamış olan Durmuş Ali adındaki bir âşıka ait birçok parçalar söyledi.

İşte Durmuş Alinin derebeylik zamanlarında söylediği bir kaç parça:

Fakihocada insan piç oldu
Şimdiki zamanda geçim güç oldu.
Altı arapalı beyler nicoldu?
Mamur sandım yalan dünya çürümüş.

Okuduğum tutmaz oldu âlimler
Atıldı kitaplar arttı zulümler.
Ter emeden mal kazanan zalimler,
Solumadan can vermesi güç oldu..

Bu parçayı aynı acı kelimelerle, aynı zamanı ifade eden şu mısralar takip etti:

Gezdim dolaştım da dünya birimiş.
Dünya meğer orta yerin bu imiş.
Dünyayı da Ali Osmanın sandım
Dünya meğer kaç sultanlık yeriymiş.

Bu acı dertleşmeleri nezih âşk beyitleriyle bağlamak isteyen Köstül Ali, neşesine biraz daha kıvraklık vererek çeşniyi değiştirdi:

Yarimin elinde bir topça çiçek,
Nekadar methetsem okadar gökçek.
Gel de başın için yeminler içek
Senden başka yar sevmedim küçücek.

— Başınızı ağrıttım ya kusura bakmayın!, diyerek sohbetin şeklini değiştirmek istiyor ve fazla söylediğini hoş gördürmek için şöyle bir ata sözünü ihmal etmiyor:

Bir aralık "Köstül", (*) kelimesinin ne manaya kullanıldığını ve soyadı mı olduğunu sordum.

— Soyadım Bekbasan. Eskidenberi Köstül derler; manası da "Hoşdül", dir zahir diye güldü.

Mansurluya Girerken

Ali Bekbasan, kara cümlesinin olmadığından bir vesile ile acı acı şikâyet etti. Bununla beraber çok gezdiğini, çok gördüğünü, bu görgülerin kazandığı bilgilerle müteselli olduğunu ihsas ederek Arap çöllerinde yıllarca askerlik ettiğini, Cenubi Anadolu'nun birçok yerlerini gençliğinde gezdiğini anlattı.

Okuyup yazma öğrenemeyişinin sebebi sorulunca; yürekte gelen bir "Ah!" ile buna çok üzülüğünü ifade etti.

— Ah! Senin gibi bir öğretmenimiz olsa. Yalvarır yakarır öğrenirdim; amma nideyim ki bizim köyde değil, yakınarda bile mektep yok. Sağ olsun şu aslanlar — Jandarmaları gösteriyor — imzayı atmayı, harfleri öğrettiler. İnşallah böyle böyle öğreniriz.

Karanlığın vadileri doldurduğu bir saatte Ali Bekbasan yarım saat uzaklıktaki köyüne gitmek üzere ayağa kalktı:

— Eh bana müsaade!.. diyerek yarattığı neşe havasını da beraberine alıp çıktı..

Koyulaşan karanlığı yoketmeğe çalışan isli, yarım şişeli lâmbanın ışığında bir müddet daha konuşuktan sonra rüyasız bir uykuya daldık.

Sabahın kesici soğuğu vâdileri yalarken, fersiz ışıklarla yaldızlanan tepelere doğru yola çıktık. Bozbelen dağının eteğindeki "Bekirhacılı köyüne yirmi dakika sonra vardık. Köstül Ali, elinde bir tavra ile bir ip köyün ortasında karşımıza çıktı. Biz "Bozbelen", belinden geçirmek için akşamdan söz verdiğinden yanına iki arkadaş daha bulmuştu. Bizi geçirmeye hazır olduklarını şakacı bir tavırla ifade ederek önümüzde yürümeğe başladı. Köyün sırtını dayadığı dağın yamacına tırmanan yolumuz, karla örtülü çam ve ladin ormanları arasından ince siyah bir şerit gibi uzamaktadır. Köylülerin kürekle açtıkları bu yolda güçlüklerle ilerlemekteyiz. Yolun iki tarafında yükselen karlar, defalarca hayvanların yükünü çözmek mecburiyetinde bıraktı. Zira karlar, ağaçlarla boy ölçmektedir.

— Sonu Var —

(*) Köstül kelimesini bodur manasına kullanıyorlar. Ali Bekbasan, kısa boyludur.

İspirtolu içkilerin

İnsan ve cemiyet hayatı üzerindeki fena tesirleri

Seyhan Tabibi Adli ve Ruh Hastalıkları Mütchassısı Dr.
Hüseyin Rifat EVİRGİN

İçkinin hergünkü tesiri (sarhoşluk) adı ile tanılır. Sarhoşluk küllüminde ve bağırsak yolu ile kana geçmesinden ve sinirler mansumesi hücrelerini tenbih (kamçılama) etmesinden sonra vaki olur. Bu levhada galip ve mağlup araz (a'âmetler, belirtiler) keyftir. İspirto tesiri altında iyi, kötü kaffe ci-billi meyelanlar uyanır: evvela şahıs kendinde bir iyilik hisseder, neşe duyar, nefsine itimadı yavaş yavaş artar, dünya düşünceleri dağılır, herşeyi penbe ve

Osmanlı Devrinde Çukurova ile civarına ait bazı vesikalar

— Üçüncü Sayfadan Devam —

kat'u seddine sa'yü ikdam eylemeniz matlubu hümayunum olmağın memuriyetinizi havi işbu emri şerifim isdar ve ... ile irsal olunmuşdur hususu mezbur hâlâ Meraş valisi vezirim Mustafa paşa edamallahü teala iclali huya emri şerifimle te'kid ve tenbih olundugu malumunuz oldukda bu babda kat'a kusur ve ihmâl etmeyüb cümleiniz hazır ve müheyya durub size varid olan buyrıldı mucibince amel ve hareket /ve makar ve rehğüzerlerin bilâ tuvan seddü bend ve gereği gibi muhafaza ve sad iderek eşkiyayı merkumeden oltarafa firar idenlerini kat'a kabul ve himaye eylemeyüb hırsız makulelerinden olmalarile hemen ahiz ve idam ve tedbirlerine mübaderet ve şerrü mekirlerinden ibadü bilâdı tahlise bezli vüs'u miknet eyleyesiz bu babda sizden sadakat üzre hidmet me'mul olunurken şöyle ki igmaz ve esamühünüz sebebi ile memleleri muhafazada ve ahzü izalei eşkiyadakusur ve rehavetiniz mes'mu olmak lâzım gelir isede emvalü magzube sizden tazmin ile iktifa olunmayub bilâ emanin eşeddi nigal ile muakab olacağınızı muhakkak bilüb ona göre mutabassirane hareket ve serimu rehavet ve kusurdan hazer ve mücabenet eylemeniz babında Fi evaili R 1167 (1753) . (10)

Şevki BİRKER

hoş görmeğe başlar, utankaçlık kalmaz, coşkun ve cesur olur. Kalbini parasını semihane sarfeder. İçki meclisinde bulunanların hepsi candır, canandır. Herkese dolu kadehle içki ve bol mezeler ikram eder. Şehveti gıcıklanır nazarında (kart meyhaneci) bir civan, paytak acuze hizmetçi de bir ay parçası olur, ve gittikçe civtır, çok konuşmağa başlar, şarkı söyler, dansader meclistekilerin boynuna sarılır, öper; gelişi güzel her şeyden konuşur, ayakta duramaz olur, muvazenesini kaybeder, sendeliyerek sallanarak yürür. Fakat bir az sonra bu sahne değişir. Zekâ ve hissiyatın bu açıklık ve taşkınlığına gittikçe artan bir düşüklük kaim olur. Herşey sönür. Sarhoş sızar, Kloroformla uyutulmuş gibi uyur, horhıyarak uyur, Arasına uyanır gibi olur kasmalara başlar yine dalar. Elini, kolunu oynatamayacak en küçük mukavemeti gösteremeyecek hale gelir. Neden sonra bir sersemlikle uyanır. Zehir çok gelip açılmayanlar günlerce uyur. Bazan uyanmaz uykuya dalanlar da eksik değildir.

Uyananların başı sersem, hazım borusu bozuk, vücudu kırgın bir hasta gibidir. Mahmurluğu gidermek için yine kadehe saldıranlar çoktur. İşte hergünkü (adî sarhoşluk) tablosu bundan ibarettir.

İçki ilk önce görenekle başlar, Herkes içtiği için içilir. Daha ziyade keyf ve neşe getirmek için mübah sayılan bir kaç kadehle işe başlanır. Küçük çapta yutulan Alkol, hayatın ufak tefek, tatsızlıklarını unutturmak içindir. Hiç olmazsa muhitine uymaya, olanları hoş görmeye yarar. Alkolün verdiği bu Psikolojik faaliyet yüzlerce asırlardanberi içkiyi herkese sevdirmiştir.

İnsanlar içkiyi neşelendirdiği, hayatın ıstıraplarını unuttuğu, tende çeviklik, dirilik yarattığı için severler. Fakat bu kararda tutamadıkları için çirkin sarhoş olurlar. Afiyetlerinden bilmiyerek bir çok fedakârlıkta bulunurlar.

Yemekten evvel iştahı açmak, gündüz yorgunluğundan sonra hoş zaman geçirmek için alınan bir iki kadeh rakı, şarap, hattâ bira yavaş yavaş vücudu ve sinirleri bozar senelerce alkol kullan-

maktan vücutta bir çok değişiklikler, bozukluklar olur ki hepsine birden (alkol ile tesemmüm) yani (alkolizm) adı verilir.

İçkinin ne miktarı zehirdir ?

Alkolden keyif duymak biliriz ki sinirlerin, dimağ hücrelerinin zehirlenmesi demektir. İçki gibi (morfin, heroin, kokain, eter hattâ tütün dimağa tesir ettiği için keyif verirler. Bunun için hoş a gider. Her zehirin ilk tesiri (intibah) ve (heyecan) dır. Son ra (felç) yapar. Bu laboratuvarlarda hayvan tecrübe-leriyle sabittir.

Her zehir dimağ hücrelerini mihaniki kamçıla- maz, terkibine karışır da öyle tesirini gösterir; mik- dar ve müddetine göre hücreyi tenbiye eder, son- ra uyutur, sonra öldürür. İçkide tesir eden gö- ze görünürde (Isprito) dur. Lâkin içkinin içinde bi- ricik suçlu yalnız (alkoletilik) değildir. Rakıların için de ve bilhassa (kaçak rakılarda) yüksek alkollar tagışat ve esansların de mühim rolları vardır. Ve hattâ içki dumanı bile adamı zehirliyor nitekim iç- meden (meyhaneciler) , (kolonya) (diş suyu) fab- rikalarında çalışanlar bu suretle zehirleniyorlar, alı- nan iki sis- maguş biranın tam (36) saat (zekâda) kusuru devam ettiği ruhiyat laboratuvarlarından is- pat edilmiştir.

Diğer taraftan bazı insanların içkiye karşı mukavemeti büsbütün azdır. Bu gibilerin biraz ke- yif verecek yerde onları (çıldırtmağa) kifayet edi- yor. Onun için (içkinin ne miktarı) zehirdir sözüne cevap vermek güçtür: adamına göre değiştiği gibi içkinin miktar ve tabiatına göre de değişir.

Aynı şeyi Bektaşîye sormuşlar o da (ağza göre değişir) cevabını cevabını vermiş. Mesele cümleyi asabiyein mukavemeti ve böbreklerin süzme ka- biliyetine bağlıdır.

Gerçi sağlam adamın dimağı çok miktar dayanı- yor. Fakat bu çok müstesna bir haldir ve böylelerinde görülen sarhoşluğa (fizyolojyai) sarhoşluk denir. Fa- kat ekseriyetle insanların içkiye karşı mukavemeti azdır. Hele bazı insanlar pek az içki almakla ken- dilerini gaip ederler buna da (marazî sarhoşluk) na- mı verilir.

Alkole dayanamamak, ya anadan doğma veya sonradan olmalıdır. (Nevrupat olanlar, sarahlar, per- yodik hastalık çekenler) içkiye dayanamazlar. Bazı adamların da uzun hemadan güneş çarpmasından veya başlarında büyük bir (trama) aldıktan sonra içkiye karşı dayanamaz oluyorlar.

İnsan nasıl alkolik olur?

İçki içe içe insanlar alkolik oluyor. Alkol ada- mı içinden ve dışından değiştirir, şöyleki : Alko- liklerin yüzleri şişer, yanaklarındaki siyah damar-

lar genişler, burnu yanakları mavimtrak veya k-r- mızı bir renk alır. Yüzdeki incelik gider, çizgiler silinir, kabank ve kaba suratl olur. Keza alkol da marlarda vakitsiz sertlik yapar, kalp, hele bira içen- lerde çabuk yağlanır, kalp adalesi iltihaplanır, mi- de nezlesi, karaciğer yağlanması, karaciğer hasta- lıkları, idrarda Ürobilin, böbreklerde Iskloroz, he- kimlikçe çok iyi tanınmış ve daima görülmüş şey- lerdir.

Alkolikler ilk önceleri şişmanlar, bu yalancı bir yağlanmadır. Yediklerini yakamaz da ondan şiş- manlar. Lâkin ağır vakalarda ise iş aksinedir. Gilt- tikçe ilerliyen bir zafiyete inkılâp ederek bu kabil Alkolikler bir deri, bir kemik kahr. Korkunç bir Fantom gibi ayakta dolaşırlar. Bunlarda titremeler baş gösterir; eli titrer, dili titrer, iki satır yazı ya- zamaz, sigara saramaz olur. Sigarasını yakarken Yahut birine yanmış kibritle uzatırken bu titrelik gö- ze bakar. Titremeden kurtulmak için sabahleyin bir kadeh daha yuvarlar. Keza baldırlarında mengene ile sıkılıyormuş yahut bir köpek ısınyormuş gibi ağ- rılar duyar. Daha ilerlemiş alkolikler yürümeyi de şaşırırlar: sarsak yürür, tutunarak kalkarak yürür. Keza vücudun duygusu da azalır, bilhassa bacak- larında duygu kalmaz. Halbuki zan ve iddiası (Ro- matizma) ağrılarıdır. Bu ağrılardan kıvrılır, durur. Keza başları döner, gözlerinin önünde sinekler uçar, kulaklarında uğultular olur, içki yüzünden kör olan lar da vardır. İşte bidayette bira az iştah açmak, yenileni hazmettirmek için içilen içki zamanla en çok iştahanın ve hazmın da düşmanı olur. Alkolik- ler günlerce yemeden durabilirler. Çoğunun yeme- ği bir kaç kötü mezeden ve leblebiden ibarettir. Hazımları bozulduğundan sarhoşların sabah kusma- larını herkes bilir. Uykularında intizamını kaybeder ve içmeden uyuyamaz olurlar. Bunu ileri sürerek sızincaya kadar içerler, fakat karışık rüyalar, ka- buslar geçirmek suretile binbir ızdırapla sabahı bu- lurlar. Daha ağır zehirlenmelerde ise (sara ihtilac- ları) da görülür. Bu nöbetler çok uzun sürer ve ba- zan ölümle neticelenir.

Alkol ilkönceleri şehveti kamçılarsa da son- raları kudreti tenasüliyezi zaafa uğratar. Ağır al- kolizmde Husyalar bile dumura uğrar. İşte içkinin iç azalarımızda yaptığı tahribat bunlardır.

Şimdi içkinin intişarında ve salgın hal almasın- daki sebepleri araştıralım:

İçki görenek belâsıdır. Diğer zehirlerden fazla tanılması ve yayılmış olması salgının artmasına sebep olmaktadır. Sokakta meyhaneler vesair birçok teşvikkâr sebepler bulundukça her memlekette art- ması tabiidir. Keza içkinin intişarında başka sebep- lerde vardır.

— Sonu Var —

KÖYÜN GÜZELLİKLERİ

Kâzım EKE

Halkevi Köycülerinden

Bu mevsimde Adana'nın az gördüğü serin bir pazar günü idi. Doktorumuz yanımızda, ilaçlarımız sandığımızda, dağıtacağımız kitaplar, dergiler, bro- şürler, afişler beraberimizde. Ağızımızı da akşam- dan hazırlamıştık. Yapacağımız işleri önceden proğ- ramlaştırmış, gezilerimizi bu programa göre plânlaştı- rmıştık. Beş arkadaşık. Köye kavuşmanın, köyün dertleriyle ilgilenmenin verdiği büyük zevk ve he- yecan içliliğinin sevinci hepimizin yüzlerinden, gü- len gözlerinden belli oluyordu. Bu sevinç, bu he- yecan gideceğimiz yerlere biran önce varmamızı ne kadar zorluyordu bilseniz.

Güneş yeşil yamaçların eteğinden altın ışıkla- rını henüz yaymağa başladığı sırada yola çıktık. Züm rüt gibi yeşil pamuk tarlaları, sarı buğday başakları arasından geçiyor, buralarda toprakla savaşıyor ve hakikaten alınlarının teriyle ekmeklerini kazanan ça- pıcıları, orakçıları, işçileri içten ve dıştan selâmlı- yorduk. İlk uğradığımız Mihmandar köyü oldu.

MIHMANDAR KÖYÜ'nün merkeze uzaklığı (18) kilometre imiş. Saatlarımız da bunu böyle gös- teriyordu. Bu köyün (271) kadın (282) erkek ol- mak üzere (553) nüfusu var. (112) çocuğu öğrenim çağındadır. Köyün ilk durak yeri olan ve köylüle- rin toplu bulunduğu yol kenarındaki kahvenin önü- ne biz de oturduk. Geleceğimizden haberleri var- dı. Fakat habersiz görünmeyi daha uygun bulmuş- lardı nedense. Biz onlarla kaynaşma vesilesi ara- dıkça onlar bizden uzaklaşmağa başlıyorlardı. Bu- nu yıllardanberi hemen her köyde gördüğümüz, bildiğimiz ve alıştığımız için bize garip gelmiyo- du. Bu, köylü ile şehirli anlaşması arasında bir u- çurumdur. Bu ortadan kalkmadıkça ne köylü şe- hirliyi, ne de şehirli köylüyü anlıyabilir. Bu uçurum kalkmadıkça ne şehirli köylüden, ne de köylü şe- hir- liden birşey alabilir. Biz köylere birşey vermek birşey kazandırmak için gittiğimiz kadar onlardan onların saf ve temiz ruhlarından, değerli cevherle- rinden, güzel âdet ve geleneklerinden birşeyler öğ- renmek, almak için de gidiyoruz.

Alışık olduğumuz bu işte, köylünün kaçmasın- dan, kaçamaklı yollardan yürümesinden üzülmek. Lâf uzadıkça etrafımız kalabalıklaşıyor, geri çeki- lenler bize doğru yaklaşıyor, uzaklaşanlar yakınla- şıyordu. Hem de kadınlı, erkekli.

Biz bir taraftan okulun iylikleri, okul binası yapılması, öğretmen gönderileceği, köyün bataklı- ğının kurutulması, köyün ağaçlandırılması, köyün temizliği konuları üzerinde konuşurken genç dok- torumuz da hastaları muayeneye başladı. Bir taraf- tan muayene ediyor, bir taraftan da onlara sağlık öğütleri veriyordu. Köyde dehşetli bir sıtma, bunun yanında çokça uyuz hastalığı, ishal vardı. Gelenle- rin hepsi muayene edildi. Sıtmalara atebrin da- ğıtıldı, ateşi üzerinde olanlara sıtma iğnesi yapıldı. Uyuz ve ishali bulunanlara ilaçları verildi. Bazı- larına aspirin ve öksürük hâpı dağıtıldı. Hastalığın nevine göre biz de mevcut ilaçlardan verdik, mev- cut olmayanların da reçetesini yazdık. Önce yanımı- za yaklaşmayanlar bu defa öyle anlar geliyordu ki biraz açılmalarını rica ediyorduk.

Bu köyün ne okulu, ne de öğretmeni vardı. Köylerde ilköğrenimi yüzde yüz gerçekleştirmeyi dâvalarının en önemlilerinden sayan Cumhuriyet Hükûmeti önümüzdeki öğretim yılı başında bu kö- ye de Köy Enstitüsünden mezun bir öğretmen gönderecektir. Bunu köylüye müjdeledik ve konu- şmalarımız arasında 4274 sayılı kanunun bazı mad- delerinden de bahsederek köylerinde okul binası yapılması, okula ve öğretmene yetecek kadar ara- zinin şimdiden hazırlığına başlanmasını anlattık. Bu işte en çok kolaylığı göstermesi gereken ve köy- de mevcut arazinin yarısından fazlasına sahip olan köyün en zengini bu işe kolaylıktan ziyade en çok zorluğu o gösteriyordu. Sebebi malûm. Köyde okul açılınca köy ilerliyecek, münavevler çoğala- cak, işini istediği gibi yürütemeyecek. Bu güzel dü- şünce onun hiç işine gelir mi? Biz onun yersiz iti- razlarından, bin dereden bin su getiren fikirlerin- den ziyade bu kötü fikirleriyle köylüye ön ayak olmasına üzüldük. O, bu manasız itirazlarıyla gö- rünüşte köylüyü koruyor gibi görünüyorsa da ha- kikatta köyün ve köylünün ilerlemesine sed çeki- yor, köyde parlayacak kültür meş'alesini söndürmek istiyordu. Saf ve temiz köylümüz de ağalarının ken- dilerini koruduğunu zannederler. Ne kadar acıklı bir durum. Biz, bu ciheller üzerinde durduk. Kö- yün ilerlemesine sed çekenlerin, köyde parlayacak kültür meş'alesini söndürmek isteyenlerin zamanı geçmiştir. Köy ilerliyecektir. Köylümüz kalkınacak- tır. Ona hiç kimse engel olamaz.

Bu köyde işimiz bitmişti. Karşılama birkaç

Şişinin çekinerek bulunduğu yerde ayrılırken büyük bir kalabalık bizi uğurluyordu. Hem de çabuk ayrılışımızdan üzülerek. Bizi uğurlamada yalnız ağa yoktu. Öbürleri hepsi tamam. İkinci uğraşımız Tuzsuz köyü oldu.

TUZSUZ KÖYÜ Adana merkezine (23) kilometredir. (173) ü kadın, (256) sı erkek olmak üzere (429) nüfusludur. Bu köyde az kaldık. fakat özlü konuştuk.

Öğrenim çağında (80) çocuğu bulunan Tuzsuz köyünün de okulu ve öğretmeni yoktur. Buraya da yakında Enstitü mezunu bir öğretmenin gönderileceğini müjdeledik. Bu sözümüze sevenler vardı. Bir an önce okul binasının hazırlanması üzerinde konuşurken ve lâfımız tam tesirini yapacağı bir sırada öteden şişmanca ve kılık kıyafeti yerinde bir şahsın bize doğru geldiğini bizden önce sezen ve gören etrafımızdaki köylüler birdenbire bizimle olan eski tatlı konuşma serbestliğini bırakarak hepsi birden sessizleştiler. Eskidenberi köylümüz kimin yanında susacağını bildiğimiz için gelenin kim olduğunu anladık. Köyün ağası. Biz gittiğimiz zaman yerlerinden bile kımlıdamayan ve eskiden köylümüzün güzel bir geleneği, hoş bir âdeti olan hal hatır sorma ve hoş geldin demeyi bile bizden esirgiyenler ağanın gelişiyse hep birden ayağa kalktılar. Ağa oturun demeden oturmazdılar. Biz ne içten ne de dıştan bu durumu hoş görmiyenlerden değiliz. Yaşlılara kalpten saygıyı her zaman arzu edenlerdeniz. Yeter ki köylerimizde ağa ile fakir köylümüz arasındaki sevgi ve saygı karşılıklı olsun. Sözün sonuna kavuşan ağa okul üzerinde konuştuğumuzu anlamıştı. Biz sözü tekrar açacağımızı bildiği için köyün bütün hak ve hukukunu, bütün salâhiyetini üzerine toplamayı kendine verilmiş bir hak sayan bir tavırla söze başladı:

"Bizim köy fakirdir, nüfusu azdır, okul binası yapamayız. Köyün en zengini ben olduğum halde binlerce lira borcum vardır," diyor ve tasdik için de köylülerin yüzlerine bakıyordu. Başka köylerde okul binasını kerpiçten yapmak için müsamade edilmesine rica edenler bulunduğu halde burada aksine olarak ağa kerpice razı olmuyordu. Taş, kiremit veya beton olmasını istiyordu. Okulun dayanıklılığı bakımından bu fikir güzel. Fakat o, bunu gönülden söylemiyordu. Çünkü kiremit veya beton yapın dediğimiz zaman bu yıllarda buhran dolayısıyla buna imkân olmadığını ileri sürdü. Konuşmasında binbir bahanelerle işi uzattığı, ipe un serdiği açıkça anlaşıyordu. Kövde her türlü hak ve salâhiyetin kendisine verildiğini sananlar köyün ilerlemesine köyde kültür meş'alesininin parlamasına hiç bir zaman engel olamayacaklardır. Bu iş hızını almıştır. Yüzde yüz gerçekleşecektir. Okul binası yapımında borçlu olduğunu söyliylen ağanın bir kaç hafta önce 60-70 bin lira sarfiyle bir düğün yaptığını yine köylülerden duyduk.

Konuşmalarımız uzadıkça köylümüzün memnun olduğu, sevinçli, temiz yüzlerinden için için gülen gözlerinden anlaşıyordu. Ağanın yüzü ise gittikçe kararıyordu. Burada da işimiz bitmişti. Köyün gençleri pek yakın ve içten bir istekle yine bekleriz sözleriyle bizi uğurladılar.

Yolumuz Tuzla nahiyesi merkezine doğru idi. Köyden ayrıldıktan sonra çatallaşan yollar arasında yolu şaşırmıştık. Farkında değiliz. Uzaktan tarlalar arasından koşarak küçük bir çocuğun bize doğru geldiğini gördük. Biz ona hiç bir şey sormadan yanlış yola, bataklığa gittiğimizi o bize hatırlattı. Koşması da bunun içiniş. Bunu hangi şehirli çocuğu kendiliğinden yapar. Bu ne büyük iyilik cevheri.

Zümrüt yeşilli pamuk tarlaları, altın sarısı buğday başakları hep bizimle birlikte geliyor, bize yol boyunca arkadaş oluyorlardı.

TUZLA NAHIYESİ MERKEZİ'ne gelmiştik. Bu rasi merkeze (45) kilometre imiş. Ancak yazın gidilebilen bir yer. Kışın ne onlar Adanaya ne de Adanalılar onlara gidemezlermiş. Pek mühim bir ihtiyaç olmıyanca. Çünkü yollarda çamurdan çıkılmazmış. Nahiye merkezi (345) kadın, (349) erkek olmak üzere (694) nüfusludur. Öğrenim çağında (163) çocuğu var. İki mahalleden ibaret büyükçe bir köy.

Nahiye müdürünü, muhtar, parti ocak reisini ziyaret ettik. Fakat nedense köyün bu üç idarecisini bir arada göremiyorduk. Aralarında bir geçimsizlik mi var diye şüphelenmedik değil.

Biz işimize başlamıştık. Doktorumuz tam bir vazife aşkıyle beyaz gömleğini giymiş, sıvalı kollarıyla bir taraftan muayene yapıyor, bir taraftan da köyün sağlık durumu üzerinde öğütlerde bulunuyordu. Tam köylülerimizin anlıyacağı bir dille. Hepimiz vazifelenmiştik. Kimimiz ilâç dağıtıyor, kimimiz konuşmalar yapıyor, köylülerle dertleşiyor, kimimiz ağaç mevzuunu ele almış, kimimiz bataklıkların zararlarını anlatıyor, bir taraftan da kuyu başlarında ki bataklık ve çamurlu yerleri doldurtmağa çalışıyorduk. Bu köyde başta öğretmen olmak üzere hemen hepsi uyuz hastalığına tutulmuştu. Çok şükür ki ilâcımız boldu. eHpsine de yetti. Atabrin, aspirin, öksürük hâpı, ishal ilâcı, yaralara merhem.. dağıtılıyor, icabedenlere de kinin iğnesi yapılıyor.

Burada da vazifemizi yaptığımızdan mütevellit büyük bir sevinçle ayrıldık. Artık vaktimiz tamamdı. Adanaya ancak yetişebildik. Nahiye müdüründen başka büyük bir kalabalık arasından biz onlardan, onlar bizden memnun bir şekilde ayrıldık.

— Sonu Var —

Adana Halkevinin

ÇALIŞMALARI

H. ÖZGÜR

TEMSİL :

6—6—944 ve 8—6—944 tarihlerinde Evimiz sahnesinde Seyhan Gençlik Kulübü çıkarına (Kuyruk acısı) vodvili temsil edildi.

GARDENPARTİ :

3—6—944 tarihinde Demirsport Gençlik kulübünün seneyi devriyesi münasebetiyle bir garden parti verildi.

10—6—944 tarihinde Adana Kız ve Erkek Liselerinden yetişenler cemiyetinin Evimiz bahçesinde bir Gardenpartileri oldu.

SERGI :

5—6—944 tarihinde Refika Recep Tümerkan Bıçkı-Dikiş yurdu sergisi törenle açıldı ve binlerce seyirci bir hafta devam eden sergiye girip çıktı.

15—6—944 tarihinde Batmaz bıçkı - Dikiş Yurdu sergisi Halkevi bandosunun iştirakile ve büyük bir törenle açıldı.

KÖY GEZİSİ :

11—6—944 ve 25—6—944 tarihlerinde Sosyal Yardım ve Köycülük Şubesi işbirliği yaparak Tuzla ve Karataş Nahiyesi civarına gezi tertip edilmiş ve köylerde beraber götürülen doktorlar vasıtasile köylünün sıhhi durumu ile alâkadar olarak yüzlerce vatandaşın sıhhi durumu önlenmiştir. Muhtaç olanlara Halkevi ilâç sandığından ilâçları verilmiş ateşlilere ampul kinin yapılarak birçoklarının reçeteleri yapılmıştır.

DÜĞÜN :

1—6—944, 12—6—944 tarihlerinde de evimiz salonunda 2 düğün töreni yapılmıştır.

YAŞAMAK

Gümüş suların aksi anneciğim
Gözümde titreyen yaşlar gibi ak.
Her sabah ve her akşam vakti
Dökülür yaprak yaprak.

Domur domur mevsimler anneciğim
Hasretini çıkarmakta bu yerin.
Sana neyini yazayım, bilmiyorum
Çehresi değişmeyen mevsimlerin.

Gümüş suların aksi anneciğim
Işık ışık, küme küme.
Yaşamak bahisleri doldurur
Gözbebeklerime.

İbrahim AKDOĞAN

YAĞMUR KOKUSU

Sabahla beraber dökülen sükün
Rüyalarının yıkandığı su.
Ve çiçek çiçek açmış dallarda
Yağmur kokusu.

Üstünde uykuların dolaştığı ufuk
Yapraklar arasında gülümseyen an.
Bir yaz akşamının esmer hatırası
Ayışığında tomurcuklanan.

Çayır kuşlarının gagalarında veda,
Nurla buğulanmış gün.
Cenup kızlarının gözlerindeki şefkat
Geceler dolusu düşündüğüm.

Ziya Salim TALAY

HALKEVİ DERGİLERİ

DERGİNİN ADI	ÇIKARAN HALKEVİ
Başpınar	Gz. Antep
Çorumlu	Çorum
Doğuş	Kars
Erciyaş	Kayseri
Fikirler	İzmir
Gediz	Manisa
Görüşler	Adana
Halkevi	Eskişehir
İnanç	Denizli
İnan	Trabzon
Karacadağ	Diyarbakır
Karaelmas	Zonguldak
Kaynak	Balıkesir
Konya	Konya
19 Mayıs	Samsun
Taşpınar	Afyon
Türk Akdeniz	Antalya
Üd	Isparta
Uludağ	Bursa
Yeni Türk	Eminönü
Halkbilgisi Haberleri	Eminönü

NEŞRİYAT MÜDÜRÜ : KEMAL ÇELİK
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ : VEHBİ EVİNÇ
BASILDIĞI YER : TÜRK SÖZÜ BASİMEVİ
